

Egedal Kommunes Handicappolitik 2013

"Vi er alle en del af løsningen"

**Egedal
Kommune**

Forord

Du sidder med Egedal Kommunes Handicappolitik 2013, som erstatter handicappolitikken fra 2007.

Formålet med en ny handicappolitik er:

- ✚ At udarbejde et politisk prioriterings- og styringsredskab indenfor handicapområdet og et administrativt værktøj
- ✚ At styrke borgerinddragelse og skabe en ramme og et udgangspunkt for dialog og samarbejde
- ✚ At skabe øget opmærksomhed på handicapområdet

Vi har tilstræbt en værdibaseret og konkret politik, der kan bruges til at udvikle og prioritere på handicapområdet i Egedal Kommune.

Vi har ønsket borgerinddragelse som grundlag for at kunne foretage prioriteringer og skabe vejen for den videre dialog. Det er de borgere, som hver dag oplever at have et handicap tæt på livet, der bedst ved, hvor de største udfordringer er, og hvor der er noget, der er særligt svært. Den viden er helt afgørende at få med, når vi skal finde de bedst mulige løsninger til borgere med handicap.

Tak til alle jer, der har bidraget til udarbejdelsen af Egedal Kommunes Handicappolitik 2013.

På vegne af Familieudvalget og Social- og Sundhedsudvalget

Vicky Holst Rasmussen og Esben Vognsen Jensen

September 2013

“Vi er alle en del af løsningen”

Handicappolitikken har fået overskriften: “Vi er alle en del af løsningen”.

Egedal Kommune, borgere med handicap, pårørende til borgere med handicap, uddannelsesinstitutioner, erhvervslivet, kultur- og fritidslivet, naboen, lokalsamfundet og mange andre - vi er alle sammen en del af løsningen.

Egedal Kommunes Handicappolitik 2013 indeholder vores bud på, hvad vi som kommune kan gøre for at finde løsninger på de udfordringer, som borgere med handicap oplever i deres dagligdag. Vi kan gøre noget. Men hvis det skal lykkes, skal *alle* bidrage til løsningen.

Politikkens grundlag

Egedal Kommune efterlever FN's handicapkonvention og EU standarder for mennesker med funktionsnedsættelse. Vi arbejder ud fra dansk handicappolitiks fire grundprincipper om kompensation, sektor-ansvarlighed, solidaritet og ligebehandling.

Handicappolitikken tager udgangspunkt i inklusion og ligebehandling, medborgerskab og borgerinddragelse.

Inklusion af mennesker med handicap handler om at skabe mulighed for, at de kan deltage i samfundet på lige vilkår med andre, dvs. at have muligheder for at deltage på arbejdsmarkedet, i kultur- og fritidslivet og andet på lige fod med andre.

Ligebehandling betyder ikke at behandle alle ens, men derimod at sikre alle lige muligheder, dvs. lige muligheder for at udvikle, anvende og bidrage med sine potentialer og færdigheder ud fra og i overensstemmelse med den enkeltes evner.

Medborgerskab handler om at være og opleve sig som en del af samfundet, og at alle borgere har rettigheder og pligter, uanset om vi har et handicap eller ej.

Borgerinddragelse er, at vi har inviteret borgere til dialog og deltagelse i processen med udarbejdelse af handicappolitikken – og i det videre arbejde med at indfri løsninger.

Det er politisk besluttet, at handicappolitikken sætter fokus på temaerne ‘det gode samarbejde’, ‘familieliv’, ‘fritidsliv og samfundsdeltagelse’ og ‘uddannelse og beskæftigelse’.

Politikken er et politisk værktøj, og det er en enig kommunalbestyrelse, der har godkendt Egedal Kommunes Handicappolitik 2013. Politikens initiativer skal være gennemført inden udgangen af 2016.

Egedal Kommunes Handicappolitik 2013 gælder alle politiske udvalg, alle centre, der møder og samarbejder med borgere med handicap, og alle borgere med handicap i Egedal Kommune.

Politikkens målgruppe

Egedal Kommune tager udgangspunkt i FN's handicapbegreb, der definerer mennesker med handicap, som mennesker, der har en langvarig fysisk, mental, intellektuel eller sensorisk funktionsnedsættelse, som i samspil med forskellige barrierer kan hindre dem i fuldt og effektivt at deltage i samfundslivet på lige fod med andre. Det betyder, at vi ikke kun har fokus på det enkelte menneske, der har et handicap, men i lige så høj grad på faktorer i omgivelserne.

Vi har valgt at skelne mellem handicap og sindslidelse. Begge er funktionsnedsættelser, men vi betragter sindslidelse og handicap som forskellige funktionsnedsættelser med forskellige vanskeligheder og behov. Handicappolitikken er ikke målrettet mennesker, der har en sindslidelse, men den skal rumme og må ikke være i modstrid med indsatser til mennesker, der er psykisk sårbare. Udviklings- og opmærksomhedsforstyrrelser er omfattet af handicappolitikken. Vi vil i 2014 iværksætte et arbejde, som er målrettet personer med sindslidelse.

Handicappolitikken er en fælles handicappolitik. Det vil sige, at det er en politik, som retter sig mod alle i Egedal Kommune, der har et handicap. Vi er opmærksomme på, at der er forskel på, om det er et barn eller en voksen, der har et handicap, om det er et fysisk eller psykisk handicap, om mennesket er født med sit handicap eller har fået det senere i livet o.a. Vi ved, at det skaber forskellige udfordringer. Vi har tilstræbt, at politikken skal imødekomme de forskellige udfordringer.

Der kan være forskel på indsatser og serviceniveau til hhv. børn, unge og voksne med handicap. Det er en politisk vision, at Egedal Kommune vil arbejde hen imod at sikre samme serviceniveau til børn, unge og voksne med handicap.

Udarbejdelse af politikken

Udarbejdelsen af handicappolitikken har været ledet af en styregruppe bestående af politikere og ledere i Egedal Kommune. Styregruppen har fået feedback og er blevet udfordret af en referencegruppe bestående af interne og eksterne aktører fra handicaporganisationer, familie-, uddannelses- og arbejdsmarkedsområdet, erhvervslivet, fritidslivet og fonde.

Handicappolitikken tager udgangspunkt i al den information, der er indsamlet gennem ni fokusgruppeinterviews og en workshop.

108 borgere har været inviteret til at deltage i arbejdet. 69 borgere har sagt ja til at deltage, heraf 43 borgere med handicap og 26 pårørende til borgere med handicap. Derudover har der deltaget medarbejdere fra Egedal Kommune, repræsentanter fra uddannelsesinstitutioner, erhvervslivet og fritidslivet. I alt 88 mennesker har deltaget i fokusgruppeinterviews og workshop.

Vi har ledt efter mønstre og gennemgående temaer på tværs af alder og forskellige handicaps, mennesker med handicap, pårørende, frivillige og professionelle.

Det videre arbejde

Egedal Kommune udarbejder en implementeringsplan. Vi ønsker at fortsætte den frugtbare dialog og det samarbejde, der har været under udarbejdelsen af handicap-politikken. Foruden det løbende samarbejde vil vi invitere DH-Egedal til dialogmøde én gang årligt i forbindelse med implementeringen af handicappolitikken.

”Det gode samarbejde”

I udarbejdelsen af handicappolitikken er det blevet tydeligt, at ”det gode samarbejde” er et tema, som er vigtigt og optager både borgere, medarbejdere og politikere.

”Det gode samarbejde” handler både om relationer mellem borgere og medarbejdere og strukturelle forhold i kommunen.

”Samværet derhjemme – når man tænker på kommunen, så er man jo allerede ved at komme op at slås. Når brevet kommer, så har du allerede en puls på 180, og du er klar til at slås. Og begge parter er så klar til at slås. Det stresser familien” (pårørende).

”Det gode samarbejde” kan være en forudsætning for de øvrige temaer – eller oplevelsen af det manglende gode samarbejde kan få konsekvenser for de øvrige temaer.

Temaet ”det gode samarbejde” har derfor fået mere plads i handicappolitikken end de resterende temaer. Det er ikke ensbetydende med, at temaet er vigtigere end de andre temaer. Det er udtryk for, at vi oplever, at netop det tema kan betragtes, som ”en overlægger” i forhold til de resterende temaer.

Politikkens opbygning

Handicappolitikken er bygget op omkring de fire temaer:

- ✚ ”Det gode samarbejde”
- ✚ Familieliv
- ✚ Fritidsliv og samfundsdeltagelse
- ✚ Uddannelse og beskæftigelse

Temaerne beskrives i handicappolitikken adskilte, men hænger sammen i det levede liv. Vi beskriver udfordringer, som understøttes med citater fra fokusgruppeinterviews og workshop. Da borgerne har været overrepræsenteret, vil der automatisk være flere citater fra borgere end medarbejdere og repræsentanter.

På baggrund af udsagnene beskrives Egedal Kommunes værdier og visioner, som vi vil arbejde hen imod til og med 2016. Hvert tema afrundes med konkrete initiativer, som skal udmønte værdier og visioner til gavn for borgere i Egedal Kommune. Nogle af initiativerne er udtryk for noget nyt, vi skal gøre – andre for noget som vi allerede gør, og skal gøre endnu mere af.

”Det gode samarbejde”

Mennesker med handicap har ofte kontakt til mange professionelle, og ofte er pårørende aktivt involveret i deres nærmestes liv. Egedal Kommune ønsker at skabe forudsætninger for et godt samarbejde og optimere dialogen mellem borgere og kommune.

Gensidig respekt og tillid

Borgere og medarbejdere kan opleve udfordringer i deres samarbejde. Det kan påvirke både borgere og medarbejdere og få negative konsekvenser i samarbejdet.

”Nogle sagsbehandlere har taget systemverdenen så meget på sig, at de ikke kan se livsverdenen. Der skal være forståelse, indlevelse og fleksibilitet” (pårørende).

”’Livsverden’ og ’systemverden’ – der er lovgivning, som vi skal overholde. Det skal borgerne også respektere. Man kan ikke som ansat i kommunen være illoyal over for hele systemet” (medarbejder).

”Vi skal lægge våbnene ude i våbenhuset inden, vi mødes” (pårørende).

Forudsætningen for et godt samarbejde er, at det foregår med respekt og tillid fra og til alle involverede - borgerne, der har et handicap, de pårørende og medarbejderne. Egedal Kommune ønsker at møde borgerne, hvor borgerne er og forstå borgernes perspektiv. Vi kan ikke altid imødekomme borgernes ønsker og forventninger – men vi skal møde borgerne med anerkendelse, tiltro og respekt. Borgerne skal kunne mærke den fælles interesse i at skabe de bedste betingelser og livsvilkår for barnet, den unge eller voksne, der har et handicap.

Helhedssyn og fleksibilitet

Mennesker med handicap tæt på livet kan opleve, at et handicap påvirker *hele* deres liv. Handicappet kan få betydning for familieliv, arbejdsliv, fritidsliv, bolig, sundhed m.m. Borgerne kan opleve, at opdelingen i forskellige centre i kommunen kan medføre, at helhedssynet udfordres.

”Jeg er min kones hjælper, så vi har ønsket hjælp til andre ting som f.eks. rengøring. Man kan få rengøring hver 3. uge (..) Man burde se, hvad kan hjælpe denne familie med at få deres hverdag til at fungere (..) Kig på helheden i stedet for paragrafferne. Min kone kunne få hjælp mange timer i døgnet, og det ville være dyrt for kommunen” (pårørende).

”Da jeg søgte om 24 timers hjælp, sagde jeg, at en gang i mellem kunne jeg måske undvære hjælpen nogle timer. Men det var enten eller” (borger med handicap).

”De sidder med deres egen lille kasse, og ser ikke på helheden i min sag” (borger med handicap).

Egedal Kommune vil sikre et helhedssyn. Vi vil skabe en helhedsorienteret indsats, der tager udgangspunkt i den enkelte borgers samlede behov. Vi anerkender, at borgerne kan pege på løsninger, som vi ikke kan komme på. Vi skal overholde lovgivning og kvalitetsstandarder, og vi ønsker i videst muligt omfang at være fleksible i forhold til at finde løsninger. Vi må ikke begrænse den optimale løsning alene på grund af opdeling af de enkelte centres kompetencer.

Koordinering

Mennesker med handicap kan opleve at have flere støttebehov. Det betyder, at de kan have kontakt til flere medarbejdere i kommunen. De enkeltes borgers forskellige problemstillinger er ofte tæt forbundet, og støttebehovene er gensidigt afhængige af hinanden. Det vil sige, at hvad der med den ene indsats gøres (eller ikke gøres) kan få betydning for, hvad der med den anden indsats kan eller skal gøres (eller ikke gøres).

”Jeg har både en god og en dårlig erfaring (..) Set med mine øjne var der mange personer involveret, da det gik dårligt. Den ene hånd vidste ikke, hvad den anden lavede. I den anden situation var det kun én person – og her gik det rigtig godt” (borger med handicap).

”Der, hvor jeg ser en udfordring, er, når borgeren går fra barn til voksen. Dette skal afklares i Jobcenteret. I voksenhandicap afklares boligsituationen, hjælpemidler har en anden rolle. Borgeren kan derved opleve at blive kastet rundt, da de hurtigt skal igennem 5-6 sagsbehandlere” (medarbejder).

Egedal Kommune vil sikre en koordineret indsats, hvor de enkelte indsatser supplerer og understøtter hinanden. Vi ønsker, at borgerne oplever overblik over eget forløb, tryghed, kvalitet og sammenhæng i forløbet.

Guide borgerne rundt

Der tilbydes hjælp til mennesker med handicap i flere centre i kommunen. Det kan være svært at vide, hvilken medarbejderfunktion i hvilket center, der kan hjælpe bedst muligt i den givne situation. Borgerne kan blive usikre på, hvor de skal henvende sig, med hvad, hvornår og hvorfor.

"Jeg kom hele vejen rundt i kommunen, og ingen kunne svare. Jeg kunne godt have brugt en, der tog opgaven, og fulgte den til dørs. Det kunne jeg godt bruge i mange tilfælde" (borger med handicap).

"Når man skal have fat i kommunen, bliver man sendt rundt, og man skal fortælle hele sin historie. Og når man har fortalt hele historien, bliver man sendt videre - og så videre igen. Man skal være så stærk for at navigere rundt" (borger med handicap).

Egedal Kommune vil sikre, at borgerne oplever at blive "fulgt" og guidet rundt i kommunen af medarbejderne. Det er medarbejdernes ansvar at hjælpe borgerne på rette vej og sikre, at en kollega overtager ansvaret.

Råd og vejledning

Mennesker med handicap tæt på livet kan løbende opleve behov for råd og vejledning i forhold til lovgivning, kommunens service-niveau, handlemuligheder o.a.

"Jeg savner den med, at de kommer og siger, "I har behov for..." (pårørende).

"Vores medlemmer oplever alt for ofte, at de ikke præsenteres for de muligheder, der er for hjælp gennem serviceloven af deres sagsbehandler, men at det er noget, de selv skal læse sig frem til eller blive bekendt med gennem netværk" (pårørende).

"Sagsbehandleren er kommunens mand og ikke vores mand" (borger med handicap).

"I den periode brugte jeg al fritid på at sætte mig ind i lovene. Man kunne alle lovene og brugte hver weekend på at skrive - i stedet for at bruge tiden på familien" (pårørende).

Egedal Kommune vil tilbyde helhedsorienteret, oplysende og empatisk råd og vejledning. Råd og vejledning forudsætter, at alle parter er åbne og lydhøre. Der skal ske en afklaring af formål og forventningsafstemning. Medarbejderne er ansat af kommunen for borgerne, og dermed er medarbejderne hverken "kommunens eller borgernes mand" - de to perspektiver skal gå hånd i hånd.

Smidige overgange

Når unge med handicap fylder 18 år og bliver myndige, får de nye rettigheder og pligter. Overgangen fra barn til voksen - og overgange generelt - kan opleves voldsomme og skabe utryghed.

"Vi startede med en samtale, da jeg var 17 år. Først da jeg var 19½ år, blev det besluttet, hvad der skulle ske med mig, når jeg blev 18 år. Der er hjælpemidler, bilen, kontanthjælp, sagsbehandling. Jeg mistede modet omkring at skulle klare det selv. Alle paragraffer blev lavet om" (borger med handicap).

"Det er de pårørendes ansvar at få en god overgang" (pårørende).

Egedal Kommune vil gøre overgangen fra barn til voksen så nem og smidig som mulig. Det er et vilkår, at der i overgangen fra barn til voksen vil ske ændring i lovgivning og kvalitetsstandarder, rettigheder og pligter. Vi vil med en tidlig, helhedsorienteret og koordineret indsats sikre, at overgangen fra barn til voksen er forberedt og planlagt og opleves tryk af den unge og den unges pårørende.

Egedal Kommune vil gøre alle overgange så smidige som mulige. Ikke kun fra barn til voksen, men også fra sundhedssektor til socialsektor, fra dagtilbud til skole og andre overgange.

På baggrund af udsagn fra fokusgruppeinterviews og workshop, vil Egedal Kommune indfri visionen om at "skabe forudsætninger for et godt samarbejde og optimere dialogen mellem borgere og kommune" gennem følgende initiativer:

- ✚ *Egedal Kommune vil møde og prøve at forstå borgerne der, hvor borgerne er.*
  - ❖ *Vi vil tilbyde, at det første møde med den enkelte borger kan tage udgangspunkt i at lytte og forstå borgerens perspektiv. Hvis borgeren ønsker det, vil vi vente med at tale om hjælpeforanstaltninger og bevillinger til det andet møde.*
  - ❖ *Egedal Kommune vil i de situationer, hvor loven giver muligheder for et kommunalt skøn, tilbyde borgerne en samtale i eget hjem indenfor tre måneder. Tilbuddet om hjemmebesøg må ikke stå i vejen for hurtig sagsbehandling.*
  - ❖ *Egedal Kommune vil i de situationer, hvor borgerne med et handicap er et barn eller en ung, tilbyde barnets eller den unges forældre en samtale, hvor barnet eller den unge deltager indenfor tre måneder. Dette skal ikke forveksles med den lovpligtige børnesamtale.*
  - ❖ *Egedal Kommune vil skabe god kommunikation såvel mundtligt som skriftligt. Breve skal være forståelige og i overensstemmelse med Forvaltningsloven. Vi vil gennemføre et pilotprojekt, hvor vi undersøger, hvordan borgerne oplever tekst og formuleringer i breve fra kommunen.*
- ✚ *Egedal Kommune vil sikre et helhedssyn. Vi vil løbende afdække den enkelte borgers samlede situation – og ikke kun foretage en afdækning af det specifikke problem ved det første møde.*
- ✚ *Egedal Kommune vil være et fleksibelt system, hvor vi har fokus på muligheder fremfor begrænsninger. Vi vil udnytte lovgivningens rammer mest muligt for at give borgerne fleksible løsninger – også mellem de forskellige centre.*
- ✚ *Egedal Kommune vil koordinere. Vi vil undersøge, hvordan vi kan oprette en tovholder/koordineringsfunktion eller arbejdsgang indenfor de givne rammer.*
- ✚ *Egedal Kommune vil give en sammenhængende service. Når medarbejdere får kontakt til borgere med handicap, skal de sikre, at borgerne guides hen til den rette medarbejder. Medarbejderne er "stafetholdere", og de skal give "stafetten" videre til en kollega.*
- ✚ *Egedal Kommune vil tilbyde empatisk, individuel, helhedsorienteret og oplysende råd og vejledning. Vi vil ikke kun tilbyde råd og vejledning i opstarten af et samarbejde, men løbende og undervejs i et samarbejde. Borgerne skal præsenteres for de muligheder, lovgivningen giver – de skal opleve sig vejledt om det "mulige og det måske umulige" og rådgivet om konsekvenserne af sine valg.*
- ✚ *Egedal Kommune vil have smidige overgange. Vi vil undersøge, hvordan vi bedst muligt sikrer de forskellige overgange, som borgere med handicap kan opleve.*
- ✚ *Egedal Kommune vil inddrage borgerne. Vi vil arbejde videre med temaet "det gode samarbejde" i dialog med borgerne og handicaporganisationerne. Vi afholder årligt tre dialogmøder med borgerne. Vi vil sikre, at ét af dialogmøderne sætter specifikt fokus på det gode samarbejde.*

Familieliv

Et velfungerende familieliv er for mange mennesker et livgivende og trygt fundament. Egedal Kommune vil understøtte et velfungerende familieliv.

Forebyggelse: Hele familien påvirkes

Når et familiemedlem har et handicap, bliver forældre og ægtefæller, søskende og børn, bedsteforældre og andre på den ene eller anden måde påvirket af handicappet. Handicappet udfordrer hele familien og familielivet - både praktisk, følelsesmæssigt og socialt.

"Det er et spørgsmål om, at hele familien bliver handicappet. Jeg har gudske lov min mand, der må foretage sig flere og flere ting. Ellers kunne det ikke fungere. Jeg har mest energi midt på dagen, men da er han jo på arbejde. Hvor er kærligheden og omsorgen for hinanden henne - fordi ægtefællen skal passe arbejde, klare at være hjælper, og alt det andet ifm. husholdningen. Han må tage fri fra sit arbejde for at hjælpe, og hvor længe vil arbejdsgiveren finde sig i det?" (borger med handicap).

"Det påvirker søskende. Det er dem, der skal bøje af og være fleksible for at rumme deres storebror. Det er hårdt. De får ikke megen opmærksomhed" (pårørende).

"Bedsteforældrene siger, at: "Han fejler ikke noget". De har fuldstændig skyklapper på. Det er svært at komme igennem med bekymringer overfor sine nærmeste: "Hvorfor skal han opereres? Han er jo så dejlig". Hun ser det slet ikke" (pårørende).

Egedal Kommune vil hjælpe borgere med handicap ved at have fokus på hele deres nære families trivsel. Vi kan ikke fjerne sorgen eller bekymringerne, men vi kan være med til at forebygge mistrivsel i familien.

Understøtte ressourcepersoner

Når et menneske har et handicap, hjælper familie og netværk ofte til. Borgere med handicap, pårørende og Egedal Kommune oplever familiemedlemmer og andet netværk som vigtige ressourcepersoner i borgernes liv. Samtidig er ressourcepersonernes ressourcer ikke ubegrænsede.

"Det største problem er, at min hustru blev ansat af kommunen - ulønnet - til at hjælpe mig. Mange ting ændrer sig. Det er svært at være både kone, hjælper, elskerinde, mor mv. Tingene falder fra hinanden" (borger med handicap).

"Man ligger som familie vandret for at få det til at gå op i en højere enhed" (pårørende).

"Det med 24 timers hjælp, som familien skal yde, det går familien ned på. Der skal kommunen gå ind meget tidligere og hjælpe præventivt" (borger med handicap).

Egedal Kommune vil aktivt drage nytte af ressourcepersoner - og samtidig være med til at understøtte dem, så de vedbliver med at være ressourcepersoner.

Tidlig hjælp - særligt i starten

Når et familiemedlem får et handicap, kan mennesket selv og familien få et chok eller opleve at gå i krise. Der kan opstå mange bekymringer og spørgsmål, særligt når handicappet diagnosticeres eller erhverves.

"Det er et kæmpe chok, når man får barnet. Man kender ikke noget til kommunen. Man er helt "lost". Hvad kan man søge, og hvor skal man henvende sig?" (pårørende).

"Da jeg lå på hospitalet, der kom der en, der havde [mit handicap]. Det var en hjælp. Det hjælper til selverkendelse" - "Det hjælper at snakke med nogle, der ved, hvad det handler om" (borgere med handicap).

Egedal Kommune vil iværksætte en tidlig og forebyggende indsats, når en borger får et handicap. Vi vil arbejde for, at borgerne og deres familier hurtigt skaber sig overblik og indblik, selverkendelse, accept og tryghed. Vi vil yde hjælp til selvhjælp.

På baggrund af fokusgruppeinterviews og workshop vil Egedal Kommune indfri visionen om at "understøtte et velfungerende familieliv" gennem initiativer under "det gode samarbejde" og følgende initiativer:

- ✚ *Egedal Kommune vil undersøge muligheder for at oprette endnu flere kurser til borgere med et handicap tæt på livet. Vi vil undersøge potentialet for at oprette kurser til ægtefæller, børn, søskende og bedsteforældre. Kurserne kan f.eks. tage udgangspunkt i forståelse og håndtering af handicappet, sorg og accept, lovgivning. Kurserne kan danne grundlag for netværksdannelse mellem deltagerne.*
- ✚ *Egedal Kommune vil undersøge muligheder og potentialer for at oprette en mødregruppe for mødre til nyfødte børn med handicap, eventuelt i samarbejde med andre kommuner.*
- ✚ *Egedal Kommune vil tilbyde en "pårørendesamtale" til pårørende til borgere med handicap. Samtalen skal tage udgangspunkt i de pårørendes trivsel og ikke i borgerne, der har handicappet.*
- ✚ *Egedal Kommune vil være opsøgende i forhold til at yde råd og vejledning til borgere og familier, der får et handicap. Vi vil konkret optimere samarbejdet med hospitaler og udarbejde oplysningsmateriale.*
- ✚ *Egedal Kommune vil undersøge mulighederne for at oprette et frivilligt netværkskorps bestående af borgere med handicap og pårørende, som har mod på og lyst til at mødes og tale med andre, der får/har et handicap og deres familier.*

Fritidsliv og samfundsdeltagelse

Et aktivt fritidsliv giver mennesker stor glæde og mulighed for at mødes med andre. Egedal Kommune vil understøtte, at mennesker med handicap har mulighed for at deltage i fritidslivet og oplever at være en del af samfundet.

Hjælp til at komme i gang

Der mangler information om hvilke fritidstilbud, der eksisterer i Egedal Kommune. Samtidig kan der være mange spørgsmål og megen usikkerhed forbundet med at tage kontakt til et fritidstilbud.

"De skal turde gøre det. Det at starte en fritidsaktivitet kræver noget i bagagen. Hvordan kommer du hen til aktiviteten? Forhold i omklædningsrum? Der er mange barrierer. Det oplever vi mange gange" (borger med handicap).

"Mit handicap er ikke fysisk, så jeg kan godt. Men at komme ned i en kajakklub og i gang med noget nyt – glem det! Det giver udfordringer" (borger med handicap).

Egedal Kommune vil hjælpe borgere med at få overblik over kultur- og fritidstilbud i kommunen og hjælpe de borgere, som har behov for det, med at formidle den første kontakt.

Viden til fritidslivet

Fritidslivet mangler viden i forhold til, hvordan de kan hjælpe mennesker med handicaps – både generelt og i forhold til den enkelte. De mangler specialviden og mulighed for at kontakte nogen, hvis de oplever vanskeligheder og har behov for viden og gode råd.

"Vi får ingen hjælp fra systemet: "Det er fortroligt". Vi må ingenting få at vide. Vi skal opleve det hele selv. Det er svært. Forældrene fortæller det ikke selv – det er svært for dem at fortælle det" (rep. fra foreningslivet)

"Man mangler specialviden. Man bliver nervøs. Gør jeg det godt nok?" (rep. fra fritidslivet)

Egedal Kommune vil indenfor lovgivningens rammer stille vores viden til rådighed til fritidslivet.

Frivillig indsats

Flere mennesker med handicap vil gerne udføre frivilligt arbejde, f.eks. besøge ældre på plejehjem og hjælpe andre med et handicap.

"Vi har altid fået hjælp. Vi vil gerne hjælpe andre" (borger med handicap).

"Hvis man havde frivillige, der var med til at kunne gå ud og støtte i andre sammenhænge. Min viden kunne f.eks. bruges. Hvis man som handicappet person kunne komme ud og hjælpe" (borger med handicap).

Egedal Kommune vil arbejde for, at borgere med handicap kan og vil engagere sig i forskellige former for frivilligt arbejde.

Åbenhed

Der kan være et negativt og fordomsfuldt fokus på mennesker, der på den ene eller anden måde har et handicap tæt på livet. Manglende viden, forståelse og åbenhed kan være barrierer for både mennesker med et handicap tæt på livet og for omgivelserne.

"De andre forældre ringer og siger, "nu er den gal igen". Der er ikke forståelse fra de andre forældre" (pårørende).

"Der skal følges op på, om hun nu får sin mad, får hun det at drikke, som hun skal. Vi bliver bare de der besværlige sure forældre. Vi står øverst på listen som de besværlige forældre. Det er altså belastende" (pårørende).

"Det, der næsten er værst, er folks reaktioner: "Hvorfor ser han sådan ud?". Både børn og voksne, der går langt udenom (...) Vi satte en stor billedserie op hos lægen. Børnene spurgte, "hvorfor ser han sådan ud?" og forældrene svarede: "Ja, nu skal jeg læse..." (pårørende).

"Der skal være mere åbenhed, så selve klassen får at vide, at man ikke er unormal og fungerer som et normalt menneske. Information til omverden og i klassen er vigtig" (borger med handicap).

Egedal Kommune tror på, at deltagelse og inklusion i fritidslivet og samfundet generelt forudsætter åbenhed og imødekommenhed fra og mod omgivelserne. Vi vil være med til at bryde tabuer, arbejde for mere åbenhed og være med til at udbrede viden.

På baggrund af fokusgruppeinterviews og workshop vil Egedal Kommune indfri visionen om at "understøtte, at mennesker med handicap har mulighed for at deltage i fritidslivet og oplever at være en del af samfundet" gennem initiativer under "det gode samarbejde" og følgende initiativer:

- ✚ Egedal Kommune vil udarbejde en oversigt over, hvilke kultur- og fritidstilbud, der er i Egedal Kommune. Oversigten vil have fokus på hvilke tilbud, der er særligt oplagte til borgere med handicap. Vi vil udarbejde en oversigt over hvilke faciliteter og kommunale bygninger, der er anvendelige for borgere med handicap, hvor de frivillige kan søge Incitamentspuljen under kultur- og fritidsområdet, hvor medarbejdere f.eks. kan låne teleslynger m.m.
- ✚ Egedal Kommune vil undersøge mulighederne for at samle fritidsvejledning ét sted. Det kan f.eks. være ved et tværfagligt team eller gennem frivillighedskoordinatoren. Det optimale er, at borgere, frivillige og medarbejdere skal kontakte én person, som kan hjælpe, f.eks. guide og formidle kontakten videre.
- ✚ Egedal Kommune vil udarbejde materiale, der giver viden om forskellige handicaps. Materialet skal uddeles til klubber, foreninger og den almene befolkning.
- ✚ Egedal Kommune vil undersøge mulighederne for at oprette et frivilligt korps af borgere, der vil hjælpe mennesker med handicap – eller som selv har et handicap og gerne vil hjælpe andre.
- ✚ Egedal Kommune vil udvælge et fast klassetrin, som i en 2-årig forsøgsperiode skal have en halv temadag, hvor vi sætter fokus på handicaps.
- ✚ Egedal Kommune vil undersøge muligheden for at opstarte lokale "spilleaftener" i det nye Sundhedscenter. Borgerne kan mødes og spille forskellige former for brætspil, kortspil o.a. Egedal Kommune skal arrangere transport til borgere med handicap, som ikke selv har mulighed for at transportere sig.

Uddannelse og beskæftigelse

Uddannelse og arbejde har stor værdi for mange mennesker, og identitet og sociale netværk er ofte bygget op omkring et arbejde. Egedal Kommune vil understøtte, at mennesker med handicap har mulighed for at tage en uddannelse og deltage på arbejdsmarkedet på lige fod med andre.

Uddannelsesforberedelse og egne tilbud

Flere unge med handicap afbryder deres ungdomsuddannelse. Det kan f.eks. skyldes, at de ikke er uddannelsesparate, at de ikke 'er klædt på' til at matche de krav, de møder, eller at de ikke ved, hvad de vil.

"Uddannelsesforberedelsen vil være det vigtigste (...) Så man kan vælge mere rigtigt og komme i dybden med det" (borger med handicap).

"Hvis en virksomhed har en åben dør, så presser man på i den retning. Man skubber i den retning, hvor det er muligt, og hvor jobbene er" (rep. fra uddannelsesinstitution).

"Vi har ingen uddannelse som f.eks. STU i Egedal. Vores unge skal ud af kommunen. Vi kunne etablere noget i kommunen" (medarbejder).

Egedal Kommune vil have øget fokus på, at de unge får hjælp til at vælge og fastholde uddannelse. Vi vil undersøge potentialet for bedre og billigere løsninger i eget regi.

Højt serviceniveau til erhvervslivet

Der er en tendens til, at virksomheder ansætter unge og voksne uden handicaps i praktikker og jobs, da det er nemmere, hurtigere og kræver mindre ressourcer.

"Jeg havde en medarbejder, jeg gerne ville ansætte på fleksjob. Jeg fik at vide, at bevilling af fleksjob tog 1 år. Jeg spurgte: "Hvad kan vi så gøre i det år?". De svarede: "Du kan ansætte ham på ordinære vilkår". Der blev jeg harm (...) Det kræver benarbejde overfor virksomhederne" (rep. fra erhvervslivet).

"Når den handicappede er interesseret i at arbejde, så skal de selv finde et job, og så skal arbejdspladsen selv finde ud af, hvad der skal til" (borger med handicap).

"Det er svært at finde praktikpladser. Vi har ikke tiden til at forklare arbejdsgiver, hvad de går ind til, og så siger de nej. (...) Selvom vi har fundet virksomheder, så kan det tage langt tid, og så falder den" (rep. fra uddannelsesinstitution).

Egedal Kommune ønsker at etablere et tæt samarbejde med erhvervslivet. Vi vil udføre opsøgende arbejde og hurtig sagsbehandling, have et højt informationsniveau og et generelt højt serviceniveau for at få virksomheder til at ansætte borgere med handicaps.

Hjælp til at finde et arbejde – og fleksible løsninger

Arbejdsløsheden generelt er høj, og mennesker med handicap kan have svært ved at få et job på ordinære vilkår. Det er afgørende for mennesker med handicap, der skal gennemføre en uddannelse eller deltage på arbejdsmarkedet, at der findes fleksible ordninger, der er tilpasset den enkelte.

"Når jeg ringer op og mener, jeg har overskud til at komme tilbage i skånejob, så er der ikke megen hjælp. Det kunne være, kommunen havde gode kontakter. Men det bakker de ikke op om" (borger med handicap).

"Der mangler fleksibilitet. Der skal støttes op om, hvad der individuelt er brug for" (borger med handicap).

"Arbejdspladsen har været meget fleksible i forhold til vilkår og indretning. Så det har fungeret godt" – "Jeg er ansat i 37 timer, og jeg arbejder så på de tidspunkter, jeg kan" – "Jeg møder senere" (borgere med handicap).

"At jeg kan have friheden til ekstra fravær, f.eks. 20 pct. fravær. Mine veninder, som også har diagnoser, er blevet nødt til at droppe ud af uddannelsen på grund af for meget fravær. Det vil være fint, at uddannelsen tager ekstra tid, flere år" (borger med handicap).

Egedal Kommune vil aktivt hjælpe borgere med handicap i beskæftigelse. Vi vil have fokus på at matche borgere med handicap med jobs i erhvervslivet. Vi ønsker at være med til at etablere, understøtte og bevare fleksible ordninger, således at borgere med handicap har mulighed for at gennemføre en uddannelse og få eller fastholde kontakt til arbejdsmarkedet.

På baggrund af fokusgruppeinterviews og workshop vil Egedal Kommune indfri visionen om at "understøtte, at mennesker med handicap har mulighed for at tage en uddannelse og deltage på arbejdsmarkedet på lige fod med andre" gennem initiativer under "det gode samarbejde" og følgende initiativer:

- ✚ Egedal Kommune vil afdække og anvende de eksisterende muligheder, der blandt andet ligger i Ungdommens Uddannelsesvejledning (UU), f.eks. i forhold til uddannelsesforberedelse og mentorordninger.
- ✚ Egedal Kommune vil undersøge muligheder for at oprette dagbehandling og Særligt Tilrettelagt Ungdomsuddannelse (STU) i eget regi.
- ✚ Egedal Kommune vil undersøge muligheden for, at én medarbejder skal have særligt fokus på ansættelse af borgere med handicap i praktikker og på arbejdsmarkedet.
  - ❖ Medarbejderen skal arbejde proaktivt for at få kontakt til erhvervslivet, tilbyde et højt serviceniveau og etablere flere praktik- og arbejdspladser.
  - ❖ Medarbejderen skal arbejde på at matche borgere med de rette praktik- og arbejdspladser og udarbejde fleksible ordninger i samarbejde med de enkelte borgere og arbejdsgivere.
  - ❖ Medarbejderen skal i samarbejde med de enkelte borgere sikre, at alle relevante oplysninger og informationer videregives til arbejdsgivere, f.eks. borgerens ressourcer og behov, og hvad arbejdsgiveren kan forvente og forlange af borgeren.
- ✚ Egedal Kommune vil tilstræbe at ansætte flere borgere med handicap i relevante jobs indenfor eget kommunalt regi.